

ПЕДАГОГІЧНА КУЛЬТУРА ВЧИТЕЛЯ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

У наш час відбувається науково-технічна революція, величезний обсяг інформації, значне збільшення її джерел, що призводить до змін умов засвоєння знань у сучасному світі та змін вимог до педагогічної майстерності вчителя: знання предмета перестає бути основною функцією вчителя – він має знати, як навчати й виховувати, розвивати в учнів здібності, їхній творчий потенціал та індивідуальність, формувати гуманістичну систему в учнів, найефективніше реалізувати мету й завдання навчально-виховного процесу.

Зміни, що відбуваються в Україні, зумовлюють створення адекватних соціально-педагогічних умов, викликають необхідність проектування та впровадження нової моделі навчання, розробки і практичної реалізації інноваційних технологій у процесі навчальної діяльності. Це потребує вчителів не тільки компетентних у сфері викладання свого предмету, а ще й таких, котрі володіють знаннями широкого спектру педагогічних технологій, та вчителів котрі володіють педагогічною культурою.

Визначення та розгляд педагогічної культури у сучасній школі неможливі без аналізу педагогічних здобутків видатних діячів минулого. Зокрема, при підготовці майбутніх педагогів, звертаємося до спадщини відомого українського просвітителя, людини з неймовірним багажем знань та досвідом у педагогічній діяльності – Василя Олександровича Сухомлинського.

Мета нашого дослідження – розкрити деякі аспекти поглядів видатного вітчизняного педагога В. О. Сухомлинського на роль та значення педагогічної культури вчителя в житті педагога-майстра.

Педагогічна культура – це певний ступінь опанування вчителем соціокультурного досвіду людства, глибоке знання методології науки й уміння використовувати її досягнення на практиці в різноманітних інноваційних формах, знання психології [1].

Велика заслуга в розробленні педагогічної культури вчителя належить видатному педагогу сучасності і В. О. Сухомлинському. «Педагогічна культура – це жива, творча педагогіка повсякденної творчої праці, та педагогіка, в якій теоретичні закономірності процесу впливу на духовний світ вихованця ніби зливаються з особистістю вчителя. Педагогічна культура – це, образно кажучи, техніка і технологія взаємодії майстра і об'єкта його праці... Багатогранність, різноманітність, відточеність, зразковий стан інструментів нашої творчості, уміння володіти ними так само тонко, як прекрасний музикант володіє скрипкою, – все це і є педагогічною культурою» [1].

У 1966 р. В. О. Сухомлинський розпочав працювати над книгою про

педагогічну культуру вчителя. Книга не вийшла у світ, але уривки з неї було надруковано в газеті «Радянська освіта» (1966–1968). Частину неопублікованого рукопису оприлюднив на своїх сторінках журнал «Радянська школа» (1988).

Цінним у книзі «Педагогічна культура» є те, що в ній ідеться про педагогічну систему Василя Олександровича, яка охоплює всю багатогранність, сукупність методів і прийомів виховного впливу особи педагога на колектив і вихованця з метою всебічного, гармонійного розвитку особистості. Книга містить положення й узагальнення педагогічної теорії про конкретні стосунки педагога з вихованцями в найрізноманітніших сферах духовного життя, активної діяльності, в повсякденному їхньому спілкуванні.

В. О. Сухомлинський виділяє риси, без яких не може відбутися педагог. Це:

- глибока віра в можливість успішного виховання дітей;
- гармонія серця і розуму;
- чуйність, сердечна турбота про людину;
- розуміння світу дитинства;

Аналіз теоретичної спадщини видатного педагога дає підстави стверджувати, що він глибоко дослідив професію вчителя, її особливості, обґрунтував концепцію формування гуманістичної спрямованості особистості вчителя і сформулював умови його ефективної роботи. Основними з них є професійно-педагогічна спрямованість, теоретична підготовленість, загальна культура, усвідомлення важливості самоосвіти й систематичність, логічна послідовність, науковість у її здійсненні. Надзвичайно важливе значення в професійному становленні вчителя мають його ідейно-політичні й моральні якості, любов до дітей, терпимість і наполегливість, вимогливість і педагогічний такт [2].

Отже, педагогічна культура це певний ступінь опанування вчителем соціокультурного досвіду, глибоке знання методології науки й уміння використовувати її досягнення на практиці в різноманітних інноваційних формах, що сприяє покращенню навчальної діяльності учнів, та кращому засвоєнню матеріалу.

Список використаних джерел:

1. Особиста культура вихователя як основна умова ефективності освітньо-виховного процесу // Позакласний час. – січень № 1–2. – 2002.
2. Сухомлинський В. О. Методика виховання колективу / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори : в 5 т. / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад. школа, 1977. – Т. 1. – 654 с.